

УПОВНОВАЖЕНИЙ
Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008, тел. (044) 298-70-33, E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua

КОНТРОЛЬ 15.12.2023
OK

Органи державної влади
(за списком)

Статтею 101 Конституції України визначено, що парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина здійснює Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений).

Згідно з пунктом 3 частини першої статті 3 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» (далі – Закон) метою парламентського контролю, який здійснює Уповноважений, є запобігання порушенням прав і свобод людини і громадянина або сприяння їх поновленню.

Статтею 19¹ Закону передбачено, що на Уповноваженого покладаються функції національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання.

НПМ передбачає відвідування будь-якого місця, що знаходиться під юрисдикцією та контролем держави, де утримуються чи можуть утримуватися особи, позбавлені волі, за розпорядженням державного органу чи за його вказівкою, або з його відома чи мовчазної згоди. Відвідування місць несвободи здійснюються групами НПМ з метою превенції, посилення захисту осіб від катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання.

В Україні НПМ функціонує за моделлю «Омбудсман +», що передбачає залучення Секретаріатом Уповноваженого до регулярних відвідувань місць несвободи представників громадських організацій, експертів, учених та фахівців, у тому числі іноземних.

Представники громадських організацій, експерти, учені та фахівці, залучені Уповноваженим до виконання функцій НПМ, відвідують місця несвободи на підставі окремого письмового доручення Уповноваженого.

З метою виконання функцій НПМ Уповноважений має право без попереднього повідомлення про час і мету відвідувань, здійснювати систематичні відвідування місць, зазначених у пункті 8 статті 13 Закону, а саме:

- місця, в яких особи примусово тримаються за судовим рішенням або рішенням адміністративного органу відповідно до закону, в тому числі ізолятори тимчасового тримання, кімнати для затриманих та доставлених чергових частин

14
10

УВ
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав
людини
№10408.2/23/39.4 від 20.11.2023
КЕІ: Лубінець Д. В. 20.11.2023 14:09
5FBV77F7B650371D0400000E88D010044560300

1-36606/23 21-11-23
2
1

органів Національної поліції, пункти тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства, які незаконно перебувають в Україні, кімнати для перебування тимчасово затриманих військовослужбовців, слідчі ізолятори, арештні дома, кримінально-виконавчі установи, приймальники-розподільники для дітей, загальноосвітні школи та професійні училища соціальної реабілітації, центри медико-соціальної реабілітації дітей, спеціальні виховні установи, військові частини, гауптвахти, дисциплінарні батальйони, спеціальні приймальники для тримання осіб, підданих адміністративному арешту, міські, районні управління та відділи, лінійні управління, відділи, відділення, пункти органів Національної поліції, спеціалізовані автомобілі (у тому числі спеціалізовані автомобілі з конвоєм), приміщення (кімнати) для тримання підсудних (засуджених) у судах, заклади примусового лікування;

- психіатричні заклади;
- пункти тимчасового розміщення біженців;
- приміщення для транзитних пасажирів у пунктах пропуску через державний кордон;
- будинки дитини, дитячі будинки-інтернати, притулки для дітей, дитячі будинки, загальноосвітні школи-інтернати для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, центри соціальної реабілітації дітей з інвалідністю, центри соціально-психологічної реабілітації дітей;
- психоневрологічні інтернати;
- геріатричні пансіонати, будинки-інтернати для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю;
- пансіонати для ветеранів війни і праці;
- соціально-реабілітаційні центри.

Наведений перелік не є вичерпним.

Крім того, відповідно до частини другої статті 19¹ Закону, для виконання функцій НПМ Уповноважений:

1) здійснює регулярні відвідування місць, зазначених у пункті 8 статті 13 цього Закону, без попереднього повідомлення про час і мету відвідувань та без обмеження їх кількості;

2) проводить опитування осіб, які перебувають у місцях, зазначених у пункті 8 статті 13 цього Закону, з метою отримання інформації стосовно поведінки з цими особами і умов їх тримання, а також опитування інших осіб, які можуть надати таку інформацію;

3) залучає на договірних засадах (на платній або безоплатній основі) до регулярних відвідувань місць, зазначених у пункті 8 статті 13 цього Закону, представників громадських організацій, експертів, учених та фахівців, у тому числі іноземних.

Ураховуючи викладене вище, з метою попередження затримки допуску посадових осіб Секретаріату Уповноваженого та представників громадських організацій до відвідувань, а також надання необхідної інформації та документів, прошу довести до відома структурних підрозділів, відомств та установ,

що перебувають у підпорядкуванні, повноваження та права Уповноваженого, визначених Законом.

Відповідно до вимог частини другої статті 22 Закону відмова органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності, їх посадових і службових осіб від співпраці, а також умисне приховування або надання неправдивих даних, будь-яке незаконне втручання в діяльність Уповноваженого з метою протидії тягнуть за собою відповідальність згідно з чинним законодавством.

Відповідно до пункту 8¹ частини першої статті 255 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) уповноважені особи Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини або представники Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини мають право складати протоколи про адміністративні правопорушення, зокрема, за статтею 188⁴⁰ КУпАП.

Згідно зі статтею 188⁴⁰ КУпАП невиконання законних вимог Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини або представників Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини тягне за собою накладення штрафу на посадових осіб, громадян – суб'єктів підприємницької діяльності від ста до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Разом з тим, акцентую увагу, що незаконний вплив у будь-якій формі на Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини або його представника, з метою перешкодити виконанню ними службових обов'язків або добитися прийняття незаконних рішень, якщо вони вчинені особою з використанням свого службового становища, згідно зі статтею 344 Кримінального кодексу України караються штрафом від трьохсот до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або обмеженням волі на строк до трьох років, або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади чи займатися певною діяльністю на строк до трьох років або без такого.

З метою інформування працівників та осіб, що перебувають в місцях несвободи, необхідно розмістити матеріали про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини та засоби зв'язку з ним (додається) в структурних підрозділах, відомствах та установах, що перебувають у підпорядкуванні, та у термін до 15 грудня 2023 року надати підтверджуючі матеріали (фотофіксація).

Заздалегідь вдячний за співпрацю!

Додаток: на 1 арк. в електронному вигляді.

**Уповноважений Верховної Ради
України з прав людини**

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Бакланова Людмила 050 169 51 18

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав
людини
№10408.2/23/39.4 від 20.11.2023
КЕП: Лубінець Д. В. 20.11.2023 14:09
5FB77F7B650371D0400000E88D010044560300

Список органів державної влади
до листа Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

1. Київська міська військова адміністрація
2. Київська обласна військова адміністрація
3. Вінницька обласна військова адміністрація
4. Волинська обласна військова адміністрація
5. Донецька обласна військова адміністрація
6. Дніпропетровська обласна військова адміністрація
7. Житомирська обласна військова адміністрація
8. Закарпатська обласна військова адміністрація
9. Запорізька обласна військова адміністрація
10. Івано-Франківська обласна військова адміністрація
11. Кіровоградська обласна військова адміністрація
12. Луганська обласна військова адміністрація
13. Львівська обласна військова адміністрація
14. Миколаївська обласна військова адміністрація
15. Одеська обласна військова адміністрація
16. Полтавська обласна військова адміністрація
17. Рівненська обласна військова адміністрація
18. Сумська обласна військова адміністрація
19. Тернопільська обласна військова адміністрація
20. Харківська обласна військова адміністрація
21. Херсонська обласна військова адміністрація
22. Хмельницька обласна військова адміністрація
23. Черкаська обласна військова адміністрація
24. Чернівецька обласна військова адміністрація
25. Чернігівська обласна військова адміністрація
26. Міністерство юстиції України
27. Міністерство внутрішніх справ України
28. Міністерство соціальної політики України
29. Державна судова адміністрація України
30. Міністерство освіти і науки України
31. Міністерство охорони здоров'я України
32. Державна міграційна служба України
33. Міністерство оборони України
34. Служба безпеки України
35. Державне бюро розслідувань
36. Бюро економічної безпеки України
37. Національне антикорупційне бюро України

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Уповноважений Верховної Ради України
з прав людини

«НІХТО НЕ МОЖЕ БУТИ ПІДДАНИЙ КАТУВАННЮ,
ЖОРСТОКОМУ, НЕЛЮДСЬКОМУ АБО ТАКОМУ,
ЩО ПРИНИЖУЄ ЙОГО ГІДНІСТЬ, ПОВОДЖЕННЮ
ЧИ ПОКАРАННЮ»

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПРЕВЕНТИВНИЙ МЕХАНІЗМ

Що таке національний превентивний механізм?

Відвідування будь-якого місця,
що знаходиться під юрисдикцією
та контролем держави, де
утримуються чи можуть
утримуватися особи, позбавлені
волі, за розпорядженням
державного органу чи за його
вказівкою, або з його відома
чи мовчазної згоди.

Повноваження НПМ:

- ✓ безперешкодний доступ
до будь-якого місця несвободи;
- ✓ відвідування без попереднього
повідомлення про час і мету відвідувань
та без обмеження їх кількості;
- ✓ ознайомлення з інформацією
з обмеженим доступом;
- ✓ проведення з особами приватних
бесід, з метою отримання інформації
стосовно поводження з ними
і умов їх тримання.

**«Кожен може без обмежень і перешкод звернутися до Уповноваженого
у порядку, передбаченому чинним законодавством»**

(ст. 21 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»)

**У випадку порушення Ваших прав, а також наявності інформації про факти
катувань, жорстоких, нелюдських або таких, що принижує гідність, видів
поводження та покарання, прошу інформувати Уповноваженого одним
із зазначених способів:**

на електронну пошту: hotline@ombudsman.gov.ua;

поштою на адресу Секретаріату Уповноваженого:
вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008;

на гарячу лінію Уповноваженого: +380 800 501 720
або Секретаріату Уповноваженого: +38 044 299 74 08;

через регіональні громадські приймальні Уповноваженого
(перелік за QR кодом).

